

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Varhainen tuki vahvistaa lastensuojelun vaikuttavuutta

Valmisteilla oleva lastensuojelulaki sisältää monia tervetulleita uudistuksia. Erityisen myönteistä on, että lakiesityksessä tunnistetaan tarve uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapoja sekä vahvistaa ennaltaehkäisevää tukea, palvelujen integraatiota ja vaikuttavuutta. Nämä tavoitteet ovat keskeisiä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin turvaamisessa. Samalla on kuitenkin tärkeää varmistaa, että ennaltaehkäisevä näkökulma näkyy laissa riittävän konkreettisina toimina ja rakenteina.

Perinteisesti lastensuojelulainsäädäntö on kohdistunut vahvasti korjaavien palveluiden järjestämiseen ja niiden haasteisiin. Vaikka tämä on välttämätöntä, lasten hyvinvoinnin kannalta ratkaisevaa on myös se, kuinka tehokkaasti ongelmia pystytään ehkäisemään jo varhaisessa vaiheessa. Aiemmista tutkimuksista tiedämme, että merkittävä osa lapsista, jotka myöhemmin tarvitsevat lastensuojelun palveluja, voidaan tunnistaa väestötasolla jo hyvin varhain. Esimerkiksi lapsen varhaiset käytösongelmat tai perheen kuormittava elämäntilanne ovat tekijöitä, jotka voidaan havaita usein jo neuvolajärjestelmässä tai varhaiskasvatuksessa.

Tämä luo merkittävän mahdollisuuden vaikuttaa lasten kehitykseen varhaisessa vaiheessa. Lakia kehitettäessä olisi perusteltua tarkastella mahdollisuutta vahvistaa ennaltaehkäisyä entisestään sekä varmistaa, että varhainen tunnistaminen ja tuki ovat keskeinen osa palvelujärjestelmää.

Kansallinen strategia lasten käytösongelmien ennaltaehkäisyyn

Yksi keskeinen tapa vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä olisi kansallinen strategia, joka keskittyy lasten käytösongelmien ehkäisyyn ja varhaiseen tukeen. Strateginen ohjaus auttaisi kohdentamaan resursseja systemaattisesti varhaiseen tunnistamiseen sekä vaikuttaviin tukitoimiin. Samalla se tukisi kansallisen palvelureformin tavoitetta vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluita.

Suomessa on jo käytössä useita tutkittuun tietoon pohjautuvia interventioita, joiden vaikuttavuudesta on vahvaa näyttöä. Esimerkiksi Ihmeelliset vuodet ja Voimaperheet -toimintamallit ovat tutkitusti vaikuttavia keinoja vähentää lasten käytösongelmia ja tukea vanhemmuutta. Näiden kaltaisten menetelmien laajempi käyttöönotto voisi merkittävästi vähentää lasten päätymistä raskaampien lastensuojelupalveluiden piiriin. Samalla voitaisiin vähentää lastensuojelun kustannuksia, sillä ennaltaehkäisevien palveluiden kustannukset ovat tyypillisesti hyvin pieniä verrattuna korjaaviin palveluihin.

Olisi siksi perusteltua, että valtio velvoittaisi hyvinvointialueita tarjoamaan tutkittuun tietoon perustuvia ennaltaehkäiseviä hoitomalleja. Lisäksi tällaisten toimintamallien levittäminen olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa valtakunnallisesti koordinoitusti, jotta varmistetaan niiden tasalaatuinen käyttöönotto ja riittävä koulutus ammattilaisille.

Digitaaliset palvelut saatavuuden parantamisessa

Toinen keskeinen mahdollisuus palveluiden saatavuuden parantamisessa liittyy digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen. Digitaaliset interventiot ja etäpalvelut voivat madaltaa avun hakemisen kynnyistä sekä lisätä palvelujen saavutettavuutta erityisesti tilanteissa, joissa perheiden arki on kuormittunutta tai palveluihin hakeutuminen on muuten vaikeaa.

Digitaaliset menetelmät mahdollistavat myös palveluiden laajemman saavutettavuuden eri puolilla maata sekä voivat tukea perheitä joustavasti arjen keskellä. Näin ne tukevat osaltaan kansallisen palvelureformin tavoitetta varmistaa palvelujen saatavuus ja vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota.

Tutkimusnäyttö palveluiden vaikuttavuuden perustana

Kolmas keskeinen näkökulma liittyy palveluiden vaikuttavuuden varmistamiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tulisi mahdollisimman laajasti perustua vahvaan tutkimusnäyttöön. Tämä koskee erityisesti lasten ja perheiden tukemiseen tarkoitettuja interventioita, joiden vaikuttavuudesta on saatavilla kasvava määrä kansainvälistä ja kotimaista tutkimustietoa.

Tutkimusnäyttöön perustuva palvelujärjestelmä tukee sekä lasten hyvinvointia että julkisten varojen tehokasta käyttöä. Kun käytössä ovat vaikuttaviksi osoitetut menetelmät, voidaan varmistaa, että palvelut tuottavat todellisia hyötyjä lapsille ja perheille.

Yhteenveto

Tuleva lastensuojelulaki tarjoaa tärkeän mahdollisuuden vahvistaa koko palvelujärjestelmän ennaltaehkäisevää suuntaa. Lakiesityksen tavoitteet ovat monin osin kannatettavia, mutta niiden toteutuminen edellyttää konkreettisia rakenteita varhaiseen tunnistamiseen, näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönottoon sekä digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen.

Panostamalla varhaiseen tukeen voidaan samanaikaisesti edistää lasten hyvinvointia, tukea perheitä oikea-aikaisesti sekä vähentää raskaampien lastensuojelutoimenpiteiden tarvetta pitkällä aikavälillä.

Lähteet

BePresent Universal Internet-Based Parenting Intervention: Single-Arm Pre-Post Intervention Study. Mishina K, Baumel A, Kinnunen M, Ristkari T, Heinonen E, Hinkka-Yli-Salomäki S, Sourander A. Journal of Medical Internet Research 2025;27:e65391 [doi: 10.2196/65391](https://doi.org/10.2196/65391)

Enrollment and completion rates of a nationwide guided digital parenting program for children with disruptive behavior before and during COVID-19. Lintula, S., Sourander, A., Hinkka-Yli-Salomäki, S. et al. Eur Child Adolesc Psychiatry (2024). <https://doi.org/10.1007/s00787-024-02523-6>

Web-Based Parent Training With Telephone Coaching Aimed at Treating Child Disruptive Behaviors in a Clinical Setting During the COVID-19 Pandemic: Single-Group Study With 2-Year Follow-Up. Sourander S, Westerlund M, Baumel A, Hinkka-Yli-Salomäki S, Ristkari T, Kurki M, Sourander A. JMIR Pediatr Parent. 2024 Dec 16;7:e63416. [doi: 10.2196/63416](https://doi.org/10.2196/63416).

Effectiveness of an Internet-Based and Telephone-Assisted Training for Parents of 4-Year-Old Children With Disruptive Behavior: Implementation Research. Sourander A, Ristkari T, Kurki M, Gilbert S, Hinkka-Yli-

Salomäki S, Kinnunen M, Pulkki-Råback L, McGrath PJ. J Med Internet Res 2022 Apr 4;24(4):e27900. doi: [10.2196/27900](https://doi.org/10.2196/27900).

Psychiatric disorders diagnosed in adolescence and subsequent long-term exclusion from education, employment or training: longitudinal national birth cohort study. Ringbom I, Suvisaari J, Kääriälä A, Sourander A, Gissler M, Ristikari T, Gyllenberg D. Br J Psychiatry. 2022 Mar;220(3):148-153. doi: [10.1192/bjp.2021.146](https://doi.org/10.1192/bjp.2021.146).

Effectiveness of an Internet-Based and Telephone-Assisted Training for Parents of 4-Year-Old Children With Disruptive Behavior: Implementation Research. Sourander A, Ristikari T, Kurki M, Gilbert S, Hinkka-Yli-Salomäki S, Kinnunen M, Pulkki-Råback L, McGrath PJ. J Med Internet Res. 2022 Apr 4;24(4):e27900. doi: [10.2196/27900](https://doi.org/10.2196/27900).

Incidence and comorbidities of disruptive behavior disorders diagnosed in Finnish specialist psychiatric services. Uotila J, Gyllenberg D, Korhonen L, Hinkka-Yli-Salomäki S, Heinonen E, Chudal R, Gissler M, Sourander A. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol. 2021 Nov;56(11):2063-2072. doi: [10.1007/s00127-020-02015-3](https://doi.org/10.1007/s00127-020-02015-3).

Web-Based Parent Training Intervention With Telephone Coaching for Disruptive Behavior in 4-Year-Old Children in Real-World Practice: Implementation Study. Ristikari T, Kurki M, Suominen A, Gilbert S, Sinokki A, Kinnunen M, Huttunen J, McGrath P, Sourander A. J Med Internet Res 2019 Apr 11;21(4):e11446.

Crime and mortality in a population-based nationwide 1981 birth cohort: Results from the FinnCrime study. Elonheimo H, Sillanmäki L, Sourander A. Crim Behav Ment Health. 2017 Feb;27(1):15-26. doi: [10.1002/cbm.1973](https://doi.org/10.1002/cbm.1973).

Internet-Assisted Parent Training Intervention for Disruptive Behavior in 4-Year-Old Children: A Randomized Clinical Trial. Sourander A, McGrath PJ, Ristikari T, Cunningham C, Huttunen J, Lingley-Pottie P, Hinkka-Yli-Salomäki S, Kinnunen M, Vuorio J, Sinokki A, Fossum S, Unruh A. JAMA Psychiatry. 2016 Apr;73(4):378-87. doi: [10.1001/jamapsychiatry.2015.3411](https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2015.3411).

Who is at greatest risk of adverse long-term outcomes? The Finnish From a Boy to a Man study. Sourander A, Jensen P, Davies M, Niemelä S, Elonheimo H, Ristikari T, Helenius H, Sillanmäki L, Piha J, Kumpulainen K, Tamminen T, Moilanen I, Almqvist F. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry. 2007 Sep;46(9):1148-1161. doi: [10.1097/chi.0b013e31809861e9](https://doi.org/10.1097/chi.0b013e31809861e9).